

SCHEIDSGERECHT GEZONDHEIDSZORG

Arbitraal vonnis in kort geding van 6 mei 2010

Kenmerk: 10/18 kg

De voorzitter van het Scheidsgerecht, mr. A. Hammerstein, wonende te Arnhem, bijgestaan door mr. A.T.B. de Vries,

heeft het navolgende vonnis in kort geding gewezen in de zaak van:

drs. A.,
wonende te Z.,
eiser,
gemachtigde: mr. J.J.W. Remme,

tegen:

de stichting B.,
gevestigd te Y.,
verweerster,
gemachtigde: mr. P. Bergkamp.

Partijen worden hierna aangeduid als eiser en de stichting.

1. De procedure

- 1.1 De gemachtigde van eiser heeft een memorie van eis met 14 producties ingediend op 29 maart 2010. Eiser verzoekt de voorzitter de stichting te bevelen haar aanwijzing direct na de te wijzen beslissing in te trekken, alsmede eiser in de gelegenheid te stellen ten volle de praktijk van uroloog uit te oefenen, een en ander op verbeurte van een dwangsom, althans een boete, van € 10.000,00 voor elke dag dat de stichting na de datum waarop de voorzitter zijn beslissing heeft gegeven, niet zal voldoen aan de uitvoering hiervan, met veroordeling van de stichting in de kosten van deze procedure.
- 1.2 De gemachtigde van eiser heeft bij brief van 23 april 2010 de nadere producties 15 tot en met 18 overgelegd. De gemachtigde van de stichting heeft bij brief van 21 april 2010 een bundel van 38 producties overgelegd en bij mail van 26 april 2010 nog de producties 39 en 40. De stichting concludeert tot afwijzing van de vorderingen.
- 1.3 De mondelinge behandeling heeft plaatsgevonden te Utrecht op 27 april 2010. Eiser is in persoon verschenen, met zijn gemachtigde. Aan de zijde van de stichting waren aanwezig dr. C. en prof. dr. D., voorzitter en lid van de raad van bestuur (rvb), E., directeur organisatieontwikkeling, F., vice-voorzitter van het stafbestuur, bijgestaan door haar gemachtigde. De gemachtigden van partijen hebben aan de hand van pleitnota's de wederzijdse standpunten toegelicht.

2. Samenvatting van het geschil

- 2.1 Eiser is sedert 1 januari 1982 werkzaam als medisch specialist voor urologie in een van de beide ziekenhuizen van de stichting. Hij is destijds toegetreden tot een maatschap, die bestaat uit vier urologen. Deze maatschap is grotendeels werkzaam in de locatie Y.. In de locatie Z. is een andere maatschap werkzaam, waarmee geen directe vorm van samenwerking bestaat.
- 2.2 Bij brief van 1 maart 2010 heeft de rvb, met het oog op de kwaliteit van de zorg en de patiëntveiligheid, eiser een aanwijzing gegeven in de zin van artikel 7 van de toelatingsovereenkomst, dat hij zich voorlopig dient te onthouden van het uitvoeren van en assisteren bij operaties, en eiser de toegang tot de operatiekamers ontzegd. De rvb heeft zich hierbij beroepen op het visitatierapport van 28 januari 2010, opgemaakt naar aanleiding van de aanvullende visitatie van 5 november 2009.
- 2.3 Het eindoordeel van de visitatiecommissie luidt:
Algemeen:
 - Maatschap die door interne problemen en fusieperikelen nog steeds moeizaam functioneert;
 - Een opvallende discrepantie over de kwaliteit van de urologische zorg tussen de mening van de rvb en stafbestuur t.o.v. de mening van de anesthesioloog, huisarts, verpleegkundigen poli en afdeling.Sterke punten:
 - Goed uitgevoerde en uitgebreide laparoscopie repertoire;
 - Goede complicatieregistratie.Zwakke punten:
 - Weinig coherentie maatschap met gebrekkige samenwerking;
 - Er is een onvermogen om deze problemen, die al jaren bestaan, op te lossen;
 - Onbetrouwbare praktijkgegevens;
 - Handgeschreven OK-verslagen en brieven aan de huisarts.Advies:
 - Intensief begeleidingstraject met oog voor de onderlinge samenwerking, organisatie en medisch technisch handelen;
 - Verbeteren registratie praktijkgegevens;
 - Verslaglegging moderniseren;
 - Hervisiteer over één jaar.
- 2.4 Artikel 7 van de toelatingsovereenkomst luidt:
Aanwijzingen van het bestuur
De medisch specialist neemt bij de uitoefening van zijn werkzaamheden de aanwijzingen van het bestuur van financiële en organisatorische aard en ter bevordering van de orde en de goede gang van zaken in het ziekenhuis in acht. Mochten deze aanwijzingen door de medisch specialist als onredelijk worden ervaren dan kan hij zich wenden tot het stafbestuur, dat hierover met het bestuur in overleg kan treden. Het bestuur, het stafbestuur en de medisch specialist zullen in genoemd overleg streven naar een minnelijke regeling ter zake.
- 2.5 Primair stelt eiser zich op het standpunt dat de rvb op grond van artikel 7 van de toelatingsovereenkomst slechts een aanwijzing kan geven van financiële en

organisatorische aard en dus niet van medisch-technische aard. Indien de stichting wil ingrijpen wegens disfunctioneren in medisch-technische zin, dan kan dat langs de weg van het Kwaliteitsreglement borging functioneren leden medische staf. Eiser verwijst in dit kader naar de (betekenis van de) Integratiewet en diverse artikelen over dit onderwerp in het Tijdschrift voor Gezondheidsrecht.

2.6 Subsidiair stelt eiser dat de aanwijzing geen stand kan houden. Eiser verwijst de stichting willekeur en het voeren van een onevenwichtig beleid. Zij heeft het voornemen geuit de toelatingsovereenkomst met hem op te zeggen, maar kennelijk ontbreken de argumenten daarvoor. De conclusies die de stichting trekt uit het visitatierapport vinden geen grondslag in dit rapport. Uit alle rapportages blijkt dat eiser over een goede medische kennis en vaardigheden beschikt. Hij doet veel ingrepen, waaronder ook complexe. De kwantitatieve en kwalitatieve aard van zijn operatiepalet maakt complicatiecijfers voor de urologen onderling moeilijk vergelijkbaar. De visitatiecommissie bespeurt ook een opvallende discrepantie over de kwaliteit van de urologische zorg tussen de visie van de rvb en het stafbestuur ten opzichte van de mening van vele anderen. Wel ontbreekt binnen de maatschap een natuurlijk leider en heeft eiser gewerkt, onder meer middels een coachingstraject, aan zijn organisatorisch tekortschieten. Dit is bevredigend verlopen, zoals ook blijkt uit de brief van 12 januari 2010 van de manager bedrijfsopleidingen/coach en verklaringen van het hoofd OK chirurgie, de vakgroepcoördinator urologie, medewerkers van de functieafdeling, polikliniek en het secretariaat. Ook de visitatiecommissie komt tot de conclusie dat inmiddels een strakke begeleiding van eiser en de maatschap is ingesteld en deze begeleiding zeker tot verbetering heeft geleid. De maatschap heeft ook geprotesteerd toen de rvb zijn voornemen bekend maakte tot opzegging van de toelatingsovereenkomst met eiser. Blijkens het jaarverslag van de maatschap zijn er verbeterpunten maar functioneert de maatschap nu goed. Zelfs bij de stichting bestaat blijkens het verslag van een gesprek met een der visitatoren op 5 november 2009 de mening dat het verbetertraject thans vruchten begint af te werpen. Een dusdanig ingrijpende maatregel, op basis van complicatiecijfers waarvan ook de visitatiecommissie stelt dat daaruit niets kan worden afgeleid ten aanzien van de kwaliteit van opereren door eiser, is niet gerechtvaardigd. Eiser legt een rapport over van drs. G. van 7 maart 2010 waarin de complicatiecijfers zijn geanalyseerd en waarin drs. G. concludeert dat slechts in één geval sprake is van een serieuze complicatie en slechts in enkele van de 14 gevallen op naam van eiser duidelijk minder ernstige complicaties. Het overgrote deel betreft zaken die binnen de urologie gelden als algemeen geaccepteerde gevolgen bij de uitvoering van desbetreffende ingrepen. Van een tekortschieten van eiser is geen sprake. Van de door de stichting genoemde 45 klachten blijken slechts twee eiser te betreffen en voor deze twee heeft eiser een verklaring. Eiser wijst erop dat hij nu nog slechts operaties in goed overleg met de leden van de maatschap verricht en dat complexe operaties niet dan wel samen met andere collegae worden uitgevoerd.

2.7 De stichting stelt dat de aanwijzing een ordemaatregel is voor de periode die nodig is om tot definitieve besluitvorming te komen. De rvb is van oordeel dat sprake is van een uiterst zorgelijke situatie wat betreft de kwaliteit en de veiligheid van de patiëntenzorg. De oorzaak is volgens de rvb gelegen in een reeks van negatieve gebeurtenissen in de afgelopen jaren en het onvermogen van de maatschap en de individuele leden om hierin de noodzakelijke en structurele verbetering in te brengen.

De stichting wijst op de jarenlange samenwerkingsproblemen binnen de maatschap en problemen met het functioneren van eiser en een collega, die bovendien onderling een slechte verstandhouding hebben. Eiser is alleen maar slechter gaan functioneren wat betreft gedrag en communiceren en heeft een (mogelijk) kwaliteitsprobleem. De individuele begeleiding die eiser zou krijgen, heeft niet plaatsgevonden door toedoen van eiser zelf. De afgelopen jaren hebben de rvb en het stafbestuur vele signalen bereikt van de andere urologen, intensivisten en anesthesisten dat eiser te veel complicaties op de OK zou hebben. Daar heeft men echter de vinger niet achter gekregen. De indruk van de rvb is dat eiser een veel te solistische benadering heeft, die tot brokken leidt. Eiser is niet te corrigeren. De rvb heeft, op verzoek van de maatschap, afgesproken met eiser dat hij grote operaties alleen nog in teamverband zal uitvoeren. De stichting verwijst verder naar het aantal klachten over eiser. Zij stelt dat uit het visitatierapport blijkt dat het aantal complicaties van eiser, ook na genoemde afspraak beduidend hoger ligt dan van andere urologen en dat de twee oudste urologen zich gedeeltelijk moeten terugtrekken uit de maatschap, teneinde meer ruimte te creëren voor anderen. Dit bevestigt de vermoedens van de rvb maar is nog onvoldoende concreet voor definitieve besluiten. De genomen maatregel is echter noodzakelijk na kennisneming van dit rapport, in afwachting van nader onderzoek.

3. Bevoegdheid

De bevoegdheid van het Scheidsgerecht volgt uit artikel 27 lid 2 van de toelatingsovereenkomst en staat tussen partijen vast.

4. Beoordeling van het geschil in kort geding

- 4.1 Eiser vordert dat de raad van bestuur wordt bevolen de bij brief van 1 maart 2010 gegeven aanwijzing dat eiser geen operaties zal uitvoeren, in te trekken. Daartoe voert hij, zoals in 2.5 en 2.6 is vermeld, in de eerste plaats aan dat de in artikel 7 van de toelatingsovereenkomst gegeven bevoegdheid tot het geven van een aanwijzing uitsluitend betrekking mag hebben op kwesties van organisatorische en financiële aard en niet van medisch-technische aard. In de tweede plaats meent hij dat voor deze aanwijzing geen deugdelijke grondslag bestaat en dat de conclusies van het visitatierapport een aanwijzing als de onderhavige niet rechtvaardigen.
- 4.2 Voorshands moet worden aangenomen dat de raad van bestuur met het oog op de goede kwaliteit van de zorgverlening in zijn ziekenhuis en in het belang van de veiligheid van patiënten bevoegd is aan een medisch specialist te verbieden bepaalde medische ingrepen in dat ziekenhuis uit te voeren, mits voor het nemen van deze maatregel voldoende zwaarwichtige gronden zijn gebleken. Een aanwijzing is een minder ingrijpende maatregel dan de op-non-actiefstelling waartoe de raad van bestuur op grond van artikel 26 van de toelatingsovereenkomst bevoegd is, en heeft voor de betrokken medisch specialist ook minder ernstige gevolgen. Een aanwijzing zal gerechtvaardigd zijn indien voor op-non-actiefstelling onvoldoende ernstige omstandigheden aanwezig zijn en toch gerechtvaardigde twijfel bestaat over het behoorlijk functioneren van de betrokkene, zodat een tijdelijke organisatorische maatregel nodig is in afwachting van nader onderzoek. Een dergelijke maatregel mag niet langer duren dan voor dat onderzoek en de bestudering van de (gevolgen van de) uitkomst ervan nodig is en moet ook verder zo beperkt mogelijk worden gehouden. Ten slotte is een aanwijzing ook alleen gerechtvaardigd als de betrokkene niet bereid

is vrijwillig aan een beperking van zijn werkzaamheden als medisch specialist in het ziekenhuis mee te werken.

- 4.3 Aan deze voorwaarden is in het onderhavige geval in zoverre voldaan dat (i) het gaat om een voorlopige maatregel in afwachting van de uitkomst van een onderzoek dat medio juni 2010 zal zijn voltooid, en (ii) eiser niet langer bereid is vrijwillig af te zien van het uitvoeren van operaties. Anders dan eiser meent heeft de aanwijzing niet betrekking op kwesties van medisch-technische aard. Aan eiser is de toegang tot de operatiekamers ontzegd. Dit is een maatregel van organisatorische aard, waarbij de reden gelegen is in twijfel over de vraag of eiser nog wel in staat is operatieve ingrepen te doen zonder onnodige risico's voor de veiligheid van patiënten. Deze twijfel is ontstaan door de vermelding in het laatste visitatierapport dat bij eiser het aantal complicaties (beduidend) hoger ligt dan bij andere leden van de maatschap. Of deze complicaties ook hun oorzaak vinden in tekortkomingen van eiser, staat niet vast. Bij het geven van de aanwijzing heeft mede een rol gespeeld dat al in 2009 onzekerheid bestond over de kwaliteit van de door eiser uitgevoerde operaties en toen is afgesproken dat hij grote operaties alleen nog in teamverband zou uitvoeren en dat de twijfel over het behoorlijk functioneren verband houdt met een jarenlange reeks van negatieve voorvallen waarbij eiser is betrokken.
- 4.4 Bij de mondelinge behandeling heeft de stichting de voorgeschiedenis, waaruit blijkt dat eiser door zijn vaak eigenzinnig optreden een groot aantal incidenten en problemen in het ziekenhuis heeft veroorzaakt, breed uitgemeten en betoogd dat ondanks alle inspanningen sedert 2005 de maatschap van eiser nog steeds met grote problemen kampt en onvoldoende samenwerkt waardoor de kwaliteit van de zorg onder de maat blijft. Aan eiser wordt verweten dat hij onvoldoende in staat is te reflecteren op de gebreken in zijn functioneren en niet, of alleen voor de vorm, meewerkt aan aanbevelingen tot verbetering. Hij is ook niet aanspreekbaar op fouten of op gebrekkig communiceren. Hoewel de stichting in dit opzicht wellicht een te negatief beeld schetst en de positieve kanten van eiser onderbelicht laat, staat vast dat vooral op het gebied van samenwerking en communicatie aan eiser de nodige tekortkomingen vallen te verwijten. Er is bij eiser, en ook bij de maatschap, naar het oordeel van de visitatiecommissie onvermogen om zelf de bestaande problematiek op te lossen. De visitatiecommissie onderschrijft na een aanvullende visitatie op 5 november 2009 de zorgen van de raad van bestuur van verweerster over de kwaliteit van de urologische zorg en oordeelt dat nog steeds maatregelen ter begeleiding en verbetering nodig zijn, maar merkt ook op dat een "opvallende discrepantie bestaat over de kwaliteit van de urologische zorg tussen de mening van de Raad van Bestuur en het Stafbestuur enerzijds en de mening van enkele direct betrokken(en) anderzijds".
- 4.5 Bij twijfel over het medisch functioneren van een medisch specialist behoort aan de stichting voldoende ruimte gelaten te worden voor het nemen van besluiten die noodzakelijk zijn voor handhaving van de kwaliteit van de zorg en de veiligheid van patiënten waarvoor de raad van bestuur medeverantwoordelijkheid draagt. Hieruit volgt dat niet te spoedig mag worden aangenomen dat deze twijfel ongegrond is, ook als de raad van bestuur deze twijfel slechts gedeeltelijk met objectieve gegevens kan onderbouwen. Dit neemt niet weg dat een medisch specialist het recht heeft tegen een besluit bezwaar te maken als dit besluit onvoldoende steun vindt in de feiten of ten opzichte van de medisch specialist onredelijk bezwarend is.

- 4.6 De ontzegging aan eiser van de toegang tot de operatiekamers is voornamelijk gebaseerd op de vaststelling van de visitatiecommissie dat eiser “beduidend meer complicaties heeft dan zijn collega’s”. Over de aard van deze complicaties is evenwel niets bekend. De visitatiecommissie heeft weliswaar geoordeeld dat een (gedeeltelijk) terugtreden van eiser wenselijk zou zijn, doch zij heeft op geen enkele manier vastgesteld dat eiser, een zeer ervaren uroloog die vanaf 1982 als zodanig werkzaam is, niet meer zou mogen opereren. In het rapport van drs.Q, dat door eiser is overgelegd, zijn de complicaties wel onderzocht en daaruit blijkt niet van een verontrustend beeld. Het is niet redelijk van eiser te verlangen dat hij zijn operatieve werkzaamheden geheel staakt als daartoe onvoldoende grond bestaat. Hij wordt daardoor ook onevenredig in zijn belangen benadeeld. Hoezeer ook begrijpelijk en aanvaardbaar is dat de raad van bestuur in het belang van de patiënten geen onaanvaardbare risico’s wil laten bestaan, moet worden geoordeeld dat de aanwezigheid van dergelijke risico’s niet voldoende aannemelijk is geworden.
- 4.7 In verband met de lange voorgeschiedenis en de bij zowel de raad van bestuur als het stafbestuur bestaande twijfels over het behoorlijk functioneren van eiser, zal het bevel tot intrekking van de bestreden aanwijzing worden geclausuleerd. Bepaald zal worden dat de aanwijzing aan eiser moet worden ingetrokken als hij zich bereid verklaart bij complexe operaties uitsluitend in teamverband te opereren en de overige operaties alleen te verrichten indien en voor zover daarmee door een van zijn collega’s wordt ingestemd. Voorts wordt de voorwaarde aan eiser gesteld dat hij volledig meewerkt aan het thans lopende onderzoek naar zijn functioneren als medisch specialist. Ten slotte is voorwaarde voor de intrekking van de aanwijzing dat eiser in afwachting van de uitkomst van het onderzoek zijn operatieve werkzaamheden zal beperken tot hetgeen strikt noodzakelijk is. Mocht eiser niet aan deze voorwaarden voldoen, dan dient de aanwijzing te blijven bestaan. De oplegging van een dwangsom kan voorshands achterwege blijven.
- 4.8 In het vorenstaande wordt reden gevonden voor na te melden verdeling van de kosten.

5. Beslissing

De voorzitter van het Scheidsgerecht rechtdoende als arbiter in kort geding:

- 5.1 beveelt de stichting de aanwijzing van 1 maart 2010 in te trekken nadat eiser aan de raad van bestuur van de stichting schriftelijk heeft meegedeeld dat (i) hij bij complexe operaties uitsluitend in teamverband zal opereren en de overige operaties alleen zal verrichten nadat een collega-uroloog daarmee heeft ingestemd, en (ii) hij volledige medewerking verleent aan het thans lopende onderzoek betreffende zijn functioneren en (iii) zijn operatieve werkzaamheden tot het strikt noodzakelijke beperkt totdat de onderzoekscommissie een rapport heeft uitgebracht;
- 5.2 bepaalt dat de kosten van het Scheidsgerecht, vastgesteld op € 3.115,-- voor rekening komen van beide partijen ieder voor de helft en zullen worden verhaald op het door eiser gestorte voorschot, zodat de stichting te dier zake aan eiser een bedrag van € 1.557,50 dient te voldoen.
- 5.3 bepaalt dat iedere partij voor het overige de eigen kosten draagt.
- 5.4 wijst af het meer of anders gevorderde.

Dit vonnis is gewezen te Utrecht en op 6 mei 2010 aan partijen verzonden.